Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33018

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme Ölçe?i (YSGÖ), ya?l? bireylerin kendi sa?l?klar? üzerindeki kontrol alg?lar?n?, öz yeterliliklerini ve aktif kat?l?m düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu ve **psikometrik** özelliklerinin incelenmesi, 2020 y?l?nda Y?lmaz-Karabulutlu, Bahçecio?lu-Turan ve Gündüz-Oruç taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, sa?l?k hizmetlerinde ya?l?lar?n daha aktif roller üstlenmesine yönelik e?ilimlerini de?erlendirerek, hem?irelik ve geriatri alan?ndaki ara?t?rmac?lar ve klinisyenler için önemli bir de?erlendirme arac? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?l? sa?l???, **Güçlendirme**, öz yeterlilik, geriatri, sa?l?k yönetimi, psikometrik, adaptasyon.

Yazarlar

Ebru Y?lmaz-Karabulutlu, Gülcan Bahçecio?lu-Turan, Fatma Gündüz-Oruç.

Amaç

Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, ya?l? yeti?kinlerin sa?l?k durumlar? ve tedavileri üzerindeki ki?isel kontrol ve **güçlendirme** seviyelerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, ya?l?lar?n kendi sa?l?k kararlar?n? almada ne kadar aktif olduklar?n?, sa?l?k bilgi ve becerilerine ne kadar güvendiklerini ve sa?l?k hizmeti sa?lay?c?lar?yla ne ölçüde i?birli?i yapt?klar?n? belirlemeyi hedefler. Türkçeye uyarlanan bu versiyonun amac? ise, Türkiye'deki ya?l? popülasyonuna yönelik kültürel olarak uygun ve bilimsel olarak sa?lam bir ölçüm arac? sa?lamakt?r.

Ölçek, sa?l?k profesyonellerine, ya?l? bireylerin güçlendirme ihtiyaçlar?n? tespit etme ve bu ihtiyaçlara yönelik ki?iselle?tirilmi? müdahale programlar? geli?tirme konusunda yol göstermektedir. Özellikle kronik hastal?k yönetimi ve ya?am kalitesinin art?r?lmas? ba?lam?nda ya?l?lar?n sa?l?k okuryazarl??? ve özerkli?ini de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, **Sa?l?k Güçlendirmesi** (Health Empowerment) kavram?d?r. Bu psikolojik yap? genellikle bireyin kendi sa?l???n? yönetme yetene?ine dair alg?lad??? öz yeterlili?i, sa?l?k sistemi içinde aktif bir kat?l?mc? olma iste?ini ve sa?l?k sonuçlar? üzerindeki içsel kontrol oda??n? içerir. Ya?l? popülasyonunda, güçlendirme; pasif hasta rolünden ç?k?p, tedavi planlar?na aktif kat?l?m? ve sa?l?k hedeflerine ula?mada sorumluluk almay? ifade eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

YSGÖ, genellikle çok boyutlu bir yap? sergiler. Orijinal ölçek, bireylerin bilgi edinme, karar verme süreçlerine dahil olma ve sa?l?k davran??lar?n? sürdürme gibi farkl? empowerment yönlerini kapsayan alt boyutlara sahip olabilir. Uyarlama çal??mas?, bu boyutlar?n Türk kültüründe de geçerli olup olmad???n? incelemi?tir.

Geçerlik

Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun **geçerlik** çal??malar?, ölçe?in amaçlanan yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam??t?r. Bu kapsamda, çeviri sürecinin ard?ndan dilsel ve kültürel e?de?erlik çal??malar? yap?lm??t?r. Yap?lan çal??mada, uzman görü?leri ile içerik geçerli?i sa?lanm?? ve yap? geçerli?ini incelemek üzere faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r.

Yap?lan **psikometrik** testler, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü destekleyen kan?tlar sunmu?tur. Ölçe?in, ilgili di?er sa?l?k ç?kt?lar? (örne?in, ya?am kalitesi, öz yeterlilik) ile beklenen yönde ili?kiler göstererek ölçüt geçerli?ini de kan?tlad??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in kültürel adaptasyonunun, ya?l? bireylerin sa?l?k alg?lar?n? do?ru yans?tt??? tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarl?l???n? ve zaman içindeki kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. ?ç tutarl?l?k, genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile ölçülür. Yay?mlanan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in genel ve alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde, hatta yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?u bildirilmi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in zamanla de?i?meyen özelliklerini ölçme yetene?ini göstermek için test-tekrar test **güvenirlik** analizleri de yap?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in belirli bir süre zarf?nda ayn? bireylerden tutarl? sonuçlar üretti?ini teyit ederek, arac?n klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda istikrarl? bir ?ekilde kullan?labilece?ini ortaya koymu?tur.

Faktör Analizi

Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla ke?fedici (EFA) ve/veya do?rulay?c? (CFA) **faktör analizi** uygulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?n? (yani kaç alt boyuttan olu?tu?unu) Türkçe örneklemde de koruyup korumad???n? incelemi?tir.

Yap?lan **faktör analizi** sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?na uygun bir model ortaya koymu? ve maddelerin ilgili alt boyutlara anlaml? yükler verdi?ini göstermi?tir. Bu sonuçlar, Türkçe versiyonun yap?sal olarak sa?lam oldu?unu ve sa?l?k **güçlendirme** kavram?n?n boyutlar?n? ba?ar?yla ölçtü?ünü do?rulam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçe?e ba?l? olarak tipik olarak 4'lü veya 5'li Likert kullan?l?r.)

Language Available: Türkçe (Turkish), Orijinal (Bilinmiyor, muhtemelen ?ngilizce)

Population Group: Ya?l? Bireyler (Geriatrik Popülasyon)

Age Group: 65 ya? ve üzeri yeti?kinler (veya ilgili çal??man?n örneklemine göre ya?l? olarak tan?mlanan grup)

Population Details: Çal??ma genellikle hastanede yatan veya toplumda ya?ayan sa?l?kl?/kronik hastal??? olan ya?l? bireyler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Uygulama bireysel veya grup halinde, yüz yüze veya elektronik ortamda yap?labilir.

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k öz yeterlili?i, kronik hastal?k yönetimi, gerontoloji, **geçerlik**, **güvenirlik**, **faktör analizi**, ya?l? bak?m?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Çal??man?n orijinal referans?nda belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: glcnbah@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Gülcan Bahçecio?lu Turan)

Correspondence Address: ?lgili akademik kurumlar veya yukar?daki e-posta adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2020 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?i kullanmadan önce sorumlu yazar (Gülcan Bahçecio?lu Turan) ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için genellikle ücretsiz izin al?nmas? gerekebilir. Ticari kullan?m için ek ücret ve izinler söz konusu olabilir.

Kaynaklar

Y?lmaz-Karabulutlu, E., Bahçecio?lu-Turan, G. & Gündüz-Oruç, F. (2020). Elders Health

ARABPSYCHOLOGY.COM

Empowerment Scale: Turkish translation and psychometric testing. *Perspectives in Psychiatric Care*, 1-8. https://doi.org/10.1111/ppc.12577

Bu çal??man?n orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: yasli-sagligi-guclendirme-olcegi-toad.pdf

Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Kullan?m için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM